

Kapcsolódó joggyakorlat

KGD2005. 176. A táppénz igénylés jogossága tekintetében figyelembe kell venni, hogy a felszámolás alatt álló betéti társaság beltagja (üzletvezetője) továbbra is köteles ellátni személyes közreműködés keretében a társasági szerződés alapján rá háruló feladatokat, így mint társas vállalkozó biztosított ez idő alatt.

Kúria Mfv.10.437/2018/5. Társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata – A társas vállalkozói jogviszony esetében szünetelés nem értelmezhető.

BH2015. 44. A korhatár előtti ellátás igénybevételéhez a társas vállalkozói jogviszonyt, és a társas vállalkozásban történő személyes közreműködést kell megszüntetni.

Kapcsolódó jogi szabályozás

2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 3:101. §

2009. évi CXV. törvény az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről

1997. évi LXXX. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről

1995. évi XXXII. törvény a szabadalmi ügyvivőkről 8. §, 11. §

1991. évi XLI. törvény a közjegyzőkről

12. § (1) A 6. § (1) bekezdés f) pontjában és (2) bekezdésében szabályozott munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében munkát végző személyek biztosítását havonta kell elbírálni, és a biztosítási kötelezettség elbírálásánál az ugyanannál a foglalkoztatónál a naptári hónapban elért járulékalapot képező jövedelmeket össze kell számítani.

(2) A 6. § (1) bekezdés f) pontjában és (2) bekezdésében említett személy biztosítása a 8. §-ban említett időszakon belül akkor is fennáll, ha táppénzben, baleseti táppénzben, csecsemőgondozási díjban, örökbecfogadói díjban, gyermekgondozási díjban, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, gyermekek otthongondozási díjában vagy ápolási díjban részesül, ha ezen ellátások folyósítását közvetlenül megelőző napon biztosított volt.

Biztosítási kötelezettség munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony esetében

A díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (megbízási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jogviszonyban) személyesen munkát végző személyek, valamint a választott tisztségviselők esetében a biztosítási kötelezettség kapcsán a Tbj. 12. §-a tartalmaz speciális szabályokat. Ezek a következőket rögzítik: a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében munkát végző személyek [Tbj. 6. § (1) bekezdés f) pont] és a választott tisztségviselők [Tbj. 6. § (2) bekezdés] biztosítását havonta kell elbírálni, és a biztosítási kötelezettség elbírálásánál az ugyanannál a foglalkoztatónál a naptári hónapban elért járulékalapot képező jövedelmeket össze kell számítani. Továbbá e biztosított kör biztosítása – az alapul fekvő jogviszony kezdete és vége között – akkor is fennáll, ha táppénzben, baleseti táppénzben, csedben, örökbecfogadói díjban, gyedben, gyesben, gyetben, gyodban vagy ápolási díjban részesül, ha ezen ellátások folyósítását közvetlenül megelőző napon biztosított volt (Tbj. 12. §).

A munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében munkát végző személyek és a választott tisztségviselők esetében a biztosítási kötelezettség csak abban az esetben áll fenn, ha az e tevékenységből származó, tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a minimálbér 30%-át vagy naptári napokra annak harmincadrészét. Ebből adódóan mondja ki a Tbj., hogy az

E rendelkezéshez kapcsolódóan a Tbj. 13. §-ában is találunk szabályokat, melyek a biztosítási kötelezettség elbírálásához további rendelkezéseket tartalmaznak.

A Tbj. 13. § (2) bekezdése rögzíti, hogy *ha a díjazásra nem havi rendszerességgel, hanem időszakonként, vagy a tevékenység befejezését követően kerül sor, a biztosítási kötelezettséget a díjazás kifizetésekor (esedékességek) kell elbírálni.* A biztosítási kötelezettség elbírálásához a kifizetett díjból – ideértve az előleget is – a személyijövedelemadó-előleg alapjának számításánál jövedelemként figyelembe vett összeget azon időtartam naptári napjainak számával kell elosztani, amelyre a díjazás történt.

Példa: Egy konferenciaszervező céggel kötött megbízási szerződés alapján Tóth kisaszszonynak egy 120 perces időtartamú előadást kell megtartania egy szombati napon, amelyért bruttó 50 000 forint megbízási díjban állapodtak meg a felek. Tekintettel arra, hogy az egy napra jutó járulékalapot képező díjazás összege meghaladja a minimálbér 30%-ának harmincadrészét (2020-ban: 1610 forint) (lásd a Tbj. 6. §-ához fűzött magyarázatnál), így biztosítottá válik e napra és ennek megfelelően szükséges a társadalombiztosítási kötelezettségeknek eleget tenni.

Példa: A megbízás időtartama augusztus 1-jétől október 31-éig tart. A megbízási szerződésben foglaltak alapján 160 000 forint járulékalapot képező jövedelem kifizetésére november 4-én kerül sor. Az egy napra jutó járulékalapot képező jövedelem 1739 forint (160 ezer/92 nap), ami meghaladja a minimálbér 30%-ának harmincadrészét (2020-ban: 1610) (lásd a Tbj. 6. §-ához fűzött magyarázatnál). A megbízás időtartama alatt (augusztus 1. és október 31. között) a megbízott tehát biztosítottá válik.

Példa: A megbízó megbízási keretszerződést köt egy magánszeméllyel. A szerződés szerint a megbízás időtartama január 1-jétől és december 31-éig tart, amely időtartamban a megbízó az általa megjelölt időpontokban jelöli ki az elvégzendő feladatokat. A megbízási szerződés szerint minden hónapban havi 30 000 forint megbízási díjat fizet, és az eseti munkavégzések alkalmával 50 000 forintot. Ebben az esetben havonta utólag bírálandó el a biztosítási kötelezettség fennállta, tekintettel arra, hogy az eseti munkák elvégzése befolyásolja a járulékalapot képező jövedelmet, amely a biztosítás elbírálásához nélkülözhetetlen.

Példa: A szerződéskötés időpontja március 10. A szerződő felek abban állapodnak meg, hogy szerződésük a teljesítés napján szűnik meg és a díj fizetése is ezen a napon esedékes. A megbízott április 10-én teljesítette kötelezettségét, a megbízó ezen a napon tett eleget díjfizetési kötelezettségének, amelynek összege 60 000 forint. A 10%-os költséghányad figyelembevételével megállapított 54 000 forint járulékalapot képező jövedelem összegét a szerződés időtartama (31 nap) naptári napjainak számával elosztva kell a biztosítási jogviszonyt elbírálni. Tekintettel arra, hogy az egy napra jutó megbízási díj összege 1742 forint (54 000/31), amely összeg meghaladja a minimálbér 30%-ának harmincadrészét (2020-ban: 1610 forint) (lásd a Tbj. 6. §-ához fűzött magyarázatnál), biztosítottá válik a megbízott a megbízás időtartamára.

Példa: Egy kormánytisztviselő megbízási szerződést köt egy egyetemmel gyakorlati órák tartására. A szerződés a tavaszi félévre, február 3. napjától június 27. napjáig tart. Az oktatás egy tantárgyból 12 héten keresztül tart. A megbízási díj 4000 forint/óra. A megbízás időtartamára (összesen 144 napra) a díjazás 48 ezer forint (12×4000), így az egy napra jutó megbízási díj 333 forint (48 000/144), amely alapján nem válik biztosítottá a megbízott személy a megbízási jogviszonya alapján.

Tehát ha a díjazás kifizetésére havonta kerül sor, a biztosítási kötelezettséget havonta kell elbírálni [Tbj. 12. § a) pont]. Abban az esetben, ha nem havi rendszerességgel történik a díjazás kifizetése, akkor a kifizetésekor, esedékességek kell a biztosítási kötelezettséget elbírálni [Tbj. 13. § (2) bekezdés].

Továbbá fel kell hívni arra is a figyelmet, hogy a Tbj. 6. § (2) bekezdésében említett választott tisztségviselő, képviselő biztosítási kötelezettségének elbírálásánál azt az időszakot kell figyelembe venni, amely a választás napjától a díj kifizetéséig, vagy az előző kifizetésétől a díj kifizetéséig tart.

Fontos azon előírás figyelembevétele is, amely szerint a biztosítási kötelezettség elbírálásánál az ugyanannál a foglalkoztatónál a naptári hónapban elért járulékalapot képező jövedelmeket össze kell számítani. E szabály kizárólag a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében elért járulékalapot képező jövedelmekre vonatkozik. Az ugyanannál a foglalkoztatónál egyidejűleg munkaviszonyban és például megbízási jogviszonyban álló személynél nem kell a jövedelmeket összevonni.

Példa: Ugyanazzal a megbízóval egy villanyszerelő több megbízási szerződést is köt, mivel a megbízó több újépítésű társasházat épít, és minden egyes társasház vonatkozásában külön-külön szerződik a villanyszerelővel. A szerződések időtartama: június 1–10., június 11–20., június 21–30. Valamennyi megbízási szerződésben a kikötött díj havonta 30 000 forint. Azaz összesen 30 napra 90 000 forint megbízási díjat kap a megbízott, amely meghaladja a minimálbér 30%-át, így biztosítottá válik.

Példa: A megbízási szerződést október 2–11. között 40 000 forintos megbízási díjjal, október 19–20. között 12 000 forintos díjjal kötötte meg a megbízó. A megbízott a 10%-os költség-hányad alkalmazását választotta. A 12 napra összesen 52 000 forint megbízási díjat kap, amely szerint mindkét megbízásban biztosítottá válik.

Példa: Ugyanazon foglalkoztató a természetes személyt április hónapban megbízási jogviszony keretében és választott tisztségviselőként is foglalkoztatja. Megbízási jogviszonya alapján 15 000 forint, választott tisztségviselőként járó jövedelem összege 50 000 forint – ami díjazásban részesül. Mivel a két szerződés alapján járó jövedelem meghaladja a minimálbér 30%-át –, mindkét jogviszonyban meg kell állapítani a biztosítási és járulékfizetési kötelezettséget.

A munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében munkát végző személyek és a választott tisztségviselők biztosítása kapcsán – a Tbj. 16. § a) pontjához hasonlóan – rögzíti a törvény, hogy a biztosítás akkor is fennáll, ha táppénzben, baleseti táppénzben, csedben, örökbefogadói díjban, gyedben, gyesben, gyetben, gyodban vagy ápolási díjban részesül, ha ezen ellátások folyósítását közvetlenül megelőző napon biztosított volt.

Kapcsolódó joggyakorlat
Fővárosi Bíróság K.34.425/2006/5. Közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata – Megbízási szerződés esetén a biztosítási kötelezettség utólagos elbírálása jogszerű.

13. § (1) Ha a biztosítás időtartama a biztosítási jogviszony kezdő vagy befejező időpontjának megállapítása hiányában a 8. § alapján nem állapítható meg vagy vitatott, akkor a biztosítás időtartamaként a tevékenység időtartamát, teljesítésére irányuló szerződés esetén a szerződés megkötésétől a teljesítésig eltelt időtartamot, ha sem a tevékenység időtartama, sem a teljesítés időpontja nem állapítható meg, akkor a díj kifizetéséig (esedékességéig) eltelt időtartamot kell figyelembe venni.

(2) Ha a díjazásra nem havi rendszerességgel, hanem időszakonként, vagy a tevékenység befejezését követően kerül sor, a biztosítási kötelezettséget a díjazás kifizetésekor (esedékességkor) kell elbírálni. A biztosítási kötelezettség elbírálásához a kifizetett díjból – ideértve az előleget is – a személyijövedelemadó-előleg alapjának számításánál jövedelemként figyelembe vett összeget azon időtartam naptári napjainak számával kell elosztani, amelyre a díjazás történt.

(3) Az előadó (művész) biztosítási kötelezettségének elbírálásánál figyelembe vehető időtartam a felhasználási szerződés megkötésétől, írásbeli szerződés hiányában az előadásra történő felkérés elfogadásától az előadás tartása napjáig áll fenn, a teljesítés időtartamára kell vizsgálni.

(4) A 6. § (2) bekezdésében említett választott tisztségviselő, képviselő biztosítási kötelezettségének elbírálásánál azt az időszakot kell figyelembe venni, amely a választás napjától a díj fizetéséig, vagy az előző kifizetéstől az újabb díj kifizetésének napjáig, vagy ha a tisztség megszűnt, akkor a tisztség megszűnésének napjáig eltelt.

(5) Ha a szerzői jogi védelem, találmányi szabadalmi oltalom, védjegyoltalom, földrajzi árujelzők oltalma, mintaoltalom alatt álló mű, alkotás, valamint az újítás (a továbbiakban együtt: szerzői jogi védelem alatt álló mű) hasznosítására irányuló felhasználási, hasznosítási, használati szerződés (a továbbiakban együtt: felhasználási szerződés) alapján a szerzői jogi védelem alatt álló mű szerzője, előadója (előadóművész) személyes közreműködésre is kötelezett, e tevékenységet a megbízási szabályok szerint kell elbírálni. A járulékalap megállapításakor a felhasználási szerződés (előadás) szerinti személyes munkavégzés (közreműködés) díjazását kell figyelembe venni.

A biztosítási jogviszony elbírálásának kiegészítő szabálya

Abban az esetben, ha a biztosítás időtartama a biztosítási jogviszony kezdő vagy befejező időpontjának megállapítása hiányában a Tbj. 8. §-a alapján nem állapítható meg vagy vitatott, akkor a biztosítás időtartamaként a tevékenység időtartamát, teljesítésére irányuló szerződés esetén a szerződés megkötésétől a teljesítésig eltelt időtartamot, ha sem a tevékenység időtartama, sem a teljesítés időpontja nem állapítható meg, akkor a díj kifizetéséig (esedékességéig) eltelt időtartamot kell figyelembe venni [Tbj. 13. § (1) bekezdés]. A munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyoknál a szerződésekben nem minden esetben van rögzítve a munkavégzés ideje, vagyis a biztosítási jogviszony időtartama. Ilyenkor a tevékenység idejét, vagy ha az nem ismert, a szerződéskötéstől a díj kifizetéséig, esedékességéig kell a biztosítási kötelezettséget vizsgálni.

A tevékenység időtartamát csak akkor kell vizsgálni a biztosítás időtartamának megállapításakor, ha nem ismert, vagy vitatott a biztosítás kezdő vagy befejező időpontja. Olyan esetben, amikor egy megbízási szerződés egyértelműen rögzíti, hogy például a megbízás szeptember hó 1. napjával kezdődik, és december hó 30. napjáig tart, nem kell vizsgálni, hogy ezen időszakon belül mely napokon teljesítette a megbízott a szerződésben vállalt feladatot. Ugyanakkor, ha minden egyes munkavégzésre külön-külön megbízási szerződést kötnek, melyben le van fektetve, hogy mely nap(ok)ra szól a megbízás, akkor a biztosítást csak az érintett napokra kell megfelelő jövedelem esetén megállapítani. (Például a megbízás időtartama szeptember 13–14., majd egy újabb szerződésben szeptember 25–26. Ilyenkor nem egész szeptember hónapra, csak az érintett 4 napra kell a biztosítást vizsgálni.) Ha a megbízási szerződésből nem derül ki a megbízás időtartama, abban az esetben kell a tevékenység időtartamát, illetve a szerződéskötéstől a teljesítésig eltelt időtartamot vizsgálni, ha sem a tevékenység időtartama, sem a teljesítés időpontja nem határozható meg, akkor a szerződéskötéstől a díj kifizetéséig (esedékességéig) eltelt időtartamot kell a biztosítás időtartamaként figyelembe venni (APEH Ügyfélkapcsolati és Tájékoztatói főosztály 5227284354; AEÉ 2010/11.).

Példa: A megbízási szerződésben rögzítésre kerül, hogy a megbízás időtartama április 10-étől május 5-éig tart. Ebben az esetben a biztosítási kötelezettséget, vagyis azt, hogy a járulékalapot képező jövedelem egy napra vonatkozóan eléri-e az 1610 forintot, 25 napra kell vizsgálni.

Példa: Egy magánszemély ház tervezésére vállalkozási szerződést köt egy tervező céggel. A vállalkozási szerződés kelte január 10-e. A vállalkozó vállalja a tervezési munkák elvégzését március 10-éig, a teljesítés a határidőig megtörtént, a biztosítás időtartamát a szerződés keltétől a teljesítés időtartamára kell vizsgálni.